

Motion till riksdagen 2005/06:Ub402

av **Göran Lindblad (m)**

Undervisningen i svenska för invandrare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa ett system med sfi-checkar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa sfi-undervisning via tv, radio och Internet.

Motivering

Språkkunskap är mycket viktigt för möjligheten att få jobb, sociala kontakter och att klara sig på egen hand i samhället. I dagens samhälle är det kunskap och kompetens som är inträdesbiljetten till arbetsmarknaden. Kunskaper i det svenska språket är avgörande för att komma in i vårt samhälle. Invandrare med bristande språkkunskaper blir utestängda från aktivt deltagande i stora delar av samhällslivet. Alltför många lyckas inte ta sig in i det svenska samhället på grund av språket.

I studien "Hur togs de emot? Enkätundersökning om 28 kommuners introduktionsverksamhet för nyanlända 1999", Integrationsverkets rapportserie 2002:04, är kritiken hård. "Rapporten visar att många börjar svenskundervisningen sent."

Trots ständig förändring och vidareutveckling av svenska för invandrare (sfi) har det vid upprepade granskningar visat sig att undervisningsresultaten varit otillfredsställande. Resultaten från sfi visar att endast hälften av dem som genomgått utbildningen har uppnått godkänd nivå efter fyra år. Två av tio klarar endast enkel vardagssvenska och fyra av tio klarar inte ens att läsa en enkel tidningsartikel. De är i princip funktionella analfabeter. Riksdagens revisorer har i rapporten "Språk och arbete" (2000/01:3) granskat undervisningen i svenska. De påpekar bl.a. att en stor andel av lärarna själva saknar utbildning i svenska som andraspråk. Svenska för invandrare erbjuds till alla, men motivationen bland invandrarna har många gånger varit låg.

Fel! Okänt namn på

I mer än 90 procent av kommunerna bedrivs undervisningen i kommunens egen regi. Endast en femtedel av kommunerna erbjuder utbildning i svenska för högskole- och universitetsutbildade. Många elever tappar snart intresse för språkstudier eftersom de inte motsvarar deras förväntningar eller deras egen utbildningsnivå.

Eftersom svenskspråksundervisningen inte är centraliserad blir resultaten olika i skilda kommuner. Resultat skiljer sig också mellan skolor och även mellan lärare. Det är helt oacceptabelt att resultaten för undervisningen i det svenska språket i dag påminner om rysk roulett och att det ges små chanser för en individ att styra sina egna studier.

De som behöver sfi-undervisning har olika studievana och olika behov av inriktning på undervisningen. Någon har kanske knappt haft möjlighet till skolgång tidigare, medan någon annan har doktorerat i sitt tidigare hemland. Andelen invandrade med hög utbildning ökar trendmässigt, vilket torde motsäga den alltför etablerade tesen om att det måste ta tid för människor att etablera sig på arbetsmarknaden. Ju högre utbildning och ju mer studievana människor har när de flyttar till Sverige, desto snabbare går det att lära sig språket. Man kan börja söka arbete tidigare. Människor med bra studievana kan klara att lära sig det svenska språket snabbare och behöver inte så mycket en lärares vägledning som de som aldrig har gått i skola eller har för låg utbildningsnivå.

Därför måste sfi-undervisningen centraliseras, individualiseras och intensifieras både vad gäller språkkunskaper och samhällskunskap. Detta kan ske som jag tidigare föreslagit genom ett system med sfi-checkar, vilka ger individuell dragningsrätt för svenskundervisning efter behov vid valfri utbildningsinstitution.

En annan väg att åstadkomma bra undervisning i svenska för invandrare är att starta kurser på TV i Utbildningsradions regi. Det skall också finnas en möjlighet att få och vidareutveckla sina kunskaper interaktivt, d.v.s. med hjälp av tillbehör till TV-programmen: läroböcker, videoband och Internet-sajt.

I UR:s regi med hjälp av TV-sändningar och tillhörande videoband kan man börja lära sig svenska i sin egen takt med en möjlighet att börja, avbryta och återuppta studier efter egna möjligheter och behov. Man skulle också kunna tentera sfi-kurserna utan att gå i skolan. Det finns bra förebilder av distansutbildning i många ämnen i Sverige, dock inte i landets eget språk.

TV:s spridning och makt behöver inte förklaras. Det är mycket konstigt att TV inte tas till vara när det gäller svenska för invandrare. I dag kan man lära sig ryska, franska, tyska och engelska på TV, men inte landets eget språk. Samtidigt skulle många av landets invandrare uppskatta en bra språkundervisning och en möjlighet att kunna styra sina egna studier.

Svenskspråksundervisning på TV kan även lösa problem för invandrare som bor i glesbygd och för dem som inte kan gå till skolan av familjeskäl, handikapp och krigsskador. Att kunskaper i svenska språket skall vara ett normalt krav för att erhålla medborgarskap är alldeles rätt. I det borde också ingå grundläggande kunskaper om det svenska samhället. Genom detta skapas en ytterligare motivation för alla som kommer till vårt land att genomgå sfi-

Fel! Okänt namn på

undervisningen. TV och Internet med interaktiv utbildning kan vara en av vägarna att få alla nödvändiga språk- och samhällskunskaper för en medborgarskapstest utan stora kostnader för statskassan.

Stockholm den 4 oktober 2005

Göran Lindblad (m)